

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA” IESE ÎN FIECARE ZI.

Pe unu an 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:

Pe an 40 fr., pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

ANULĂ XLIX.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

Oseriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrierile neprimite nu se primesc. — Manuscrisurile nu se retrămit.

Nr. 128.

Luni, Marți 10 (22) Iunie.

1886.

Brașov, 9 Iunie 1886.

După o pauză foarte îndelungată s'a deschis în cele din urmă astăzi în 8 (20) Iunie congresul național-bisericesc al Metropoliei greco-orientale române din Transilvania și Ungaria.

Deși congresul se întrunește târziu și într'unu timp neprevădută în statutul organicu putem să resuflăm ceva mai ușor, căci mecanismul constituțiunii alu bisericii, care părea că a stagnat cu totul, îl vedem puindu-se earăș în mișcare.

Multu mai ușor am resufla însă decât am avea convingerea, că în timpul îndelungat alu stagnațiunii s'a produs o reacțiune sănătoasă între aleșii bisericii. Veseli am fi și liniștiți am fi privi la viitoru decât am fi convinși, că în sînul frunțașilor bisericii române greco-orientale s'a săvârșit un fel de cristalizațiune, grupându-se toți căți sunt devotați în inima lor binelui obștesc în jurul marilor principii, ce pretind respectarea și apărarea libertății ecleziastice și o energică, armonioasă și zelosă conlucrare pentru redicarea vedei bisericii și înaintarea puternică a scopurilor ei religiose, culturale și umanitare.

Credem, că nimeni nu va fi surprinsu aflându, că după cele petrecute până acum în sînul bisericii nu putem nutri această convingere. În cești din urmă cinci ani de zile am înțeles multe nobile stăruințe, fapte și aspirațiuni în cercuri mai mici ale activității bisericesci; der aceste sporadice aparițiuni n'au putut ascunde dinaintea ochilor noștri stagnațiunea generală de care a fost cuprinsă întrăga metropoliă, în urma neajunsurilor conducerii superioare a trebilor bisericesci, a neînțelegerilor dintre frunțași preoți și mireni, și în lipsa unui puternic motor în viața constituțională a bisericii.

Nu numai odată ni s'a înfățișat tocmai în sferile mai înalte ale bisericii durerosă rivalitate personală, cari făceau ca cei chemați a fi stălpul și razimul vieții constituționale să se petreacă scumpul timp în lupte seci personale, în urmărirea unor vanitose preocupări individuale, scapându din ochi marea țintă cătră care trebuie să nisuescă toți și care trebuie să unescă pe toți.

Nici că putem spera că voru înceta aceste neajunsuri, pe câtu timp aleșii bisericii voru fi stăpâniți mai mult de considerațiuni cătră una sau altă persoană influentă, de care îi legă nise interese trecătoare momentane și pe câtu timp nu voru fi pătrunși numai și numai de marele principii ale libertății și ale progresului în biserică.

Nu va înceta rēul în biserică, până ce nu se voru uni toți fii ei cei buni și devotați dumeșecilor ei scopuri, cu nobila decisiune, ca să-lu stēpescă din rădăcină, abnegându-și orice interese particulare.

Să împlinesc 16 ani de când biserică română greco-orientală din Transilvania și Ungaria se bucură de aședămintele ei actuale constituționale, și în acestu lungu intervalu nu s'a aflatu o mână de omeni, cari, stabilind unu programu bisericesc corēspunătoru scopurilor înalte, la care trebuie să țintescă gândirea și lucrarea tuturor fiilor bisericii, să pună capētū neînțelegerilor și să creeze astfel unu puternic stavilaru în contra oricārei uneltiri dușmane.

Oricātu de gravă ar fi situațiunea bisericii în momentele de față, ea ar înceta de-a mai fi amenințatăre îndată ce fii săi s'ar grupa în jurul principiilor existenței sale, lăsându la o parte orice considerațiuni personale, îndată ce s'ar forma în sînul ei acelu simbur sănētosu de sine stătătoru, care să îndrepteze întrăga activitate bisericescă și scolară pe calea cea adevărată și să dea spiritelor acelu avēntu nobil

fără de care viața în biserică ar amorși cu timpul de totu.

În fața acestei mari cerințe nu putem ave o dorință mai ferbinte decât, ca congresul, ce s'a întrunitu adu în Sibiu, să fiu la înălțimea santei sale misiuni și să apuce pe cărarea cea dreptă, singura care pōte asigura existența bisericii și interesele de cultură ale poporului român!

Indispozițiuni în Germania.

Parcă n'ar fi lucru curatū, în Germania crește vedēndu cu ochi indispozițiunea față cu Francia. „Norddeutsche allg. Ztg.,” organulu cancelarului germanu, revine regulatū asupra relațiunilor dintre Germani și Francesi și totdeuna găsesc, că Francia rēu se pōrtă și că în urma acēsta indispozițiunea în Germania crește neîncetatū. Dilele aceste numita fōiă accentuēză din nou ce pericole amenință pe toți străinii și mai alesu pe Germanii locuitori în Francia de când s'a publicatū legea contra spionagiului a lui Boulanger.

„Kölnische Zeitung” suflă în acelașu cimpou, asigură însă că, decât dispozițiunea Germaniei față cu Francia a devenitū așa de dușmănosă, cauza nu este espulsarea prinților. Germania a privitū cu indiferență la acēsta afacere, deorece ea a fostu considerată ca o afacere esclusiv francesă. Causa indispoziției este, că încetulu cu încetulu s'a convinsu Germania, că Francia este dușmana ei și că deocamdată vrea să rămānă în tōte împrejurările dușmana ei, și că de aceea o dispozițiune amicabilă cătră Francia nu se unesc cu demitatea unei mari împărății.

Va sosi pōte o zi — continuă Gazeta de Colonia, — în care Francesii voru ajunge la cunoscința, că și-au stricatū numai șieși prin agitațiunea lor necurmată contra Germanilor în cei 16 ani din urmă, care a fostu întimpinată din partea Germaniei cu o îndelungă răbdare ne mai pomenită. Până atunci însă cu greu se va putē aștepta ca dispozițiunea Germaniei față cu Francia dușmană să se schimbe. Cestiunea espulsării prinților n'are de-a face cu ea, mai alesu după ce e constatatu, că Orleansiții parū a-și fi propusū se emuleze cu „patrioții lighisti” în în ura contra Germaniei.

Negreșitū că numai indispozițiunei ce domnesce în Germania contra Francei este a i se atribui faima, că comitele de Paris a voitū să dea unu împrumutū de 40 milioane franci rēposatului rege alu Bavariei Ludovicu II, decât acesta va asigura neutralitatea Bavariei în casu când Francia ar avē rēboiu cu Germania. Vede fiecare tendențiositatea acestei faime menită numai d'a nutri indispozițiunea Germaniei. Semne periculose ale timpului.

Ludovicu II regele Bavariei.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.”)

München, 15 Iunie 1886.

Istoria regilor cu greu va avē o pagină mai tristă ca aceea a regelui Bavariei, Ludovicu II, care a domnit în acestu statū 22 de ani, și și-a finitū viața în modul celū mai tragicū. Acestu rege, care cu 16 ani mai nainte a stăruitu dintre toți principii germani mai tare pentru uniunea Germaniei, care fu și va fi lădatu în tōte timpurile de pēna scriitorilor germani pentru mărirea patriotismului său, — era dotatū cu cea mai viă fantasiă pentru artele frumose și în speciă pentru musică. Acestu rege atātū de sentimentalū, nefericitū în primulū său amorū ca monarhū, a rēmasu necăsătoritū; elū trăia de mulți ani cu totul retrasu de sgomotul curții și de membrii acestorū familii vechi domnitore, căutându-și liniștea și satisfacțiunea sufletului său în palatele sumtuose ce le-a edificatū, ale căroru întocmiri, de unu farmecū magicū,

mai curēndu parū a fi locașul unor fee, decât alu unei ființe pământesci.

Regele Ludovicu, în cele mai multe privințe a fostu imitatorulu lui Ludovicu XIV, când tōtă lumea creștină serba santele Rosaliu, și-a finitū viața lui poetică în modul celū mai prosaicū și demn de compătimitū!

Manifestulu principelui Luitpold, unchiulu său, ce anunța bōla regelui și introducerea regenței, conformu constituțiunii, a produsu o adēncă consternațiune între cetățenii capitalei, dintre cari mulți erau și sunt de părere, că regele nu ar fi fostu nebuņu.

Der ce să facă, patru medici pe furisū, îmbrăcați în vestminte de servitori de curte, s'au strecuratū până în apropierea regelui, l'au observatū și l'au declaratū nebuņu incurabilū. Cu subscrierea acestora și a ministrilor e provēdatū famosul manifestū alu principelui Luitpold.

Pași comisiunei, carea avea să anunțe regelui introducerea regenței și declararea lui de smentitū, suntū cei mai condamnabili. Comisiunea ajunsu sēra în castelul celū vechiu, cređēndu că regele ar fi acolo. Contele Holstein, prin rēspunsul bruscū, că acum nu mai are să poruncescă regele, a trādatū totū planulū. Iute servitorul alergă în noulū palatū la regele, împartășindu-i cuvintele lui Holstein, că de acum înainte nimenea nu are să asculte de rege, ci de principele Luitpold.

Regele nu avea pe lângă sine decât puțini servitori; aceștia și cu gendarmeria din Füssen, unu orașelū din apropiere, s'au pusū în stare de apărare cu puscile încărcate și cu baionetele întinse.

Joi dimineța, în 10 Iunie, ajungēndu contele Holstein la palatū, fu numai decât prinsū și băgatū la rēcōre, ceilalți membrii ai comisiunii, nefiind lăsați în castelul celū nou, s'au reintorsu ērași în castelul celū vechiu, unde îi așteptau vr'o 15 gendarmi; astfelu fură escortați la palatul celū nou, unde fiecare fu închisū în odaiă separată. În mare pericolū se aflau acești oșpeți neinvitați; abia sēra târziu, după ce a fostu ajunsu proclamațiunea și acolo, au fostu liberați și au fugitū, lăsându-și bagagele la palatū fără de a da față cu regele, mēncāndu pământulū.

Furia poporului, ce s'a adunatū în giurul iubitelorū rege, era mare. S'a telegrafatū după unu batalionū de soldați din Kempten și în alte locuri, der prea târziu, nimenea nu a mai datū ascultare regelui, nimenea nu i-a săritū în ajutorū; soldații, cari i-a avatū la dispozițiune, au trecutū pe partea contrarilorū, servitorii lui au fostu sedusū, telegramele regelui și tōte ordinațiunile nu se espedau, ajutorantulu lui fu făcutu prizonier așa cătū nefericitulū rege fiindū numai la doi servitori avisatū, s'a retrasu în apartamentele sale, acolo s'a baricadatū și multe ore s'a apēratū.

Scirile acestea au produsū în capitală și în totū regulatulu cea mai mare indignațiune, aderenții regelui creșeau din minutū în minutū, astfelū că ministrulū președinte de Lutz, acelu bărbatū pe care regele în contra tuturor atacurilor opoziționale l'a ținutū la putere mai bine de 16 ani, să se fi espriatū: „Ce va fi de noi, decât regele va da o contra proclamațiune!” Curatul adevēru însă s'a ținutū ascunsū: telegramele oficiale anunțaseră că regele s'a predatū, s'a supusū voinței și decisiunilor celor ce l'au încungiatū. Ele spunū că regele de bunăvōiă s'a decisū se părăsescă acelu castelū și să se ducă în „castelul Berg” de lângă lacul Starnberg. Acolo erau tōte pregătite pentru acestū monarhū nefericitū.

Telegramele anunțaseră că regele în decursulū întregi călătorii s'a arātātū liniscitū, a salutātū și conversatū foarte afabilū cu sătenii pe unde a trecutū și Vineri, Sāmbātă și în prima zi a Rosaliilor a conversatū multū cu Dr. Gudden, directorulū institutului alienaților de aci. Regele a cerutū ajutorulū imperatorului germanū. O versiune e că regele când se apēra în baricadele sale să fi srigatū adeseori cuvēntulū: „trā-dare!”

Da, acestū rege idealstū, amăritū până în adēnculū sufletului său, nu a pututū multū timpū suporta miserabila lui sorte.

Duminecă în ziua primă a Rosaliilor, pe la 6^{1/2},

ore p. m. și-a exprimat dorința către doctorul Gudden de a merge la preumblare prin parcul castelului. Acest parc de o parte e mărginaș cu lacul Starenberg. In apropierea țermului era o bancă pe care regele și medicul s'au așezat. Servitorul ce-i urmărea, la dorința regelui s'a depărtat.

Fiind-că regele cu medicul nu s'au reintorsu grile între servitori au crescut, se inoptase, monarchul dispăruse, cercetările prin parc erau zadarnice, telegramele urmau una după alta spre München și îndereptu. Era o mare neliniște și o frică dublă.

După o cercetare minuțioasă prin parc și țermurile lacului s'a aflat în apă palaria regelui, cilindrul doctorului, apoi în ore-care depărtare pardesiul cu jacheta regelui și în fine un trup fără viață, cadavrul nefericitului rege; er în puțină distanță cadavrul medicului ce-lu însoțise. Astă aflare s'a întâmplat la 11 ore din nopte. La 12 ore un altu medicu a constatat mörtea regelui și a medicului Gudden. In 14 Iunie desu de dimineță infricoșata catastrofa a pëtrunsu la urechile locuitorilor din München; stradele furnicau de ömeni cari grăbeau spre reședință. In töte stradele placate incadrate negru anunțau mörtea nefericitului rege. Multe areștări s'au făcutu în decursul zilei.

Timpul era norosu, atmosfera deprimatöre der mai deprimatöre și sdrobite păreau a fi miile de inimii ce respirau acestă atmosferă. Coridorele palatului erau pline de lume, garda de onöre a regelui în vestiminte sërbbătorești, care a sciutu așa bine a-lu păzi, zăpăcea prin mulțimea indesață; din fețele înceșite ale ömenilor, din ochii loru scipicioși, ai altora însoșiți de lacrimi ori cine putë vedea cătu de multu suferu. Dör töte pre tarđiu!

München, 16 Iunie 1886.

Presunerile mele au fostu basate. Iată declararea fostului medicu alu regelui Dr. Schleisz, ce o traduce fidelu după o foia de aci; între altele elu dice: „Eu cunoscu pe regele de 40 de ani, dela nascerea lui. Numai noi (Dr. Schleisz și Dr. Gietl) amü fostu medicii lui, și noi ambii ne uniamü în părerea, că regele nu este nebuñu. Părerea mea este: Regele își are însușirile sale; elu este risipitoru, mărinosu până la escesu, în pofta de edificare pasionatü și entusiasmätu pentru artele frumoșe. Pentru escentricitățile sale suntü vinovați aceia, cari de ani de zile ilu incungiuă, aceste suflete de inpiegați, prostituate, egoistice, mincinoșe, cari l'au intăritu în fantasiile sale, cari desemnau töte dorințele lui ca realizabile, și-lu ațiau în pasiunile sale și precänd ilu seduceau la spese enorme, ilu sbăteau în modul celü mai revoltätörü. Ce făcea elu nu era nici o nebuniă. Elu a pactatü cu toți artiștii și industriașii, și-a exprimatü clarü dorințele, și-a manifestatü gustulü seu distinsu, și-a doveditü cunoscință și prevedere estraordinarie. Acelü bărbatü s'fiä »nebuñu,« fiindcă în 1870 a datü ordinü de plecare armatei bavareze și fiindcă a contribuitü în mare parte la decisiunea rășboiului? Nu. Pre lângă töte ce s'au întâmplatü în ultimii ani, regele nu este nebuñu. Da! când vedü cum ilu tracteză, atunci în adevëru pöte deveni nebuñu!»

Apoi incheiä cu cuvintele: „O bunulu meu rege, cum voiu supravetüi eu omü bëtänü, astä durere ce-a venitü asupra ta!“ Intr'o foia confiscatä suntü cuvintele regelui: „Că mi-au luatü regența, nu mi-arü pása multü, dör că m'au dechiaratü de nebuñu, asta nu o potü suporta.“

Iritațiunea e cumplitü de mare, areștări se facü numeroșe. S. M.

SCRILE ZILEI.

Unü corespondentü alu lui „Egyetértés“ ii scrie din *Becicherechullu mare*, că în orașulu acesta, care, fiindü că este în Ungaria, ar trebui s'fiä „maghiarü“, are obrășnicia a se produce o trupă teatrală sërbbescă, și încă fără deficitü. căci dispune de unü capitalü de 150,000 fl. Esprimändu-și durerea, că societatea teatrală maghiară trebuie s' bancroteze, se scandalizeză asupra culatezanței directorului teatralü, care tipăresce pe așe: „Teatru naționalü sërbbescü.“ Apoi continuä astfel: „Așa ne putem noi totü munci cu reünii de cultură și de maghiarisare cătu vomü voi; căci ceea ce facemü noi cu trudă îndelungatä, ne-o strică într'o singurä și ceta asta de Sërbi.“ — Etä ce însemneză a lucra Kultur-egyletesce: a munci decü de ani, ca se potä face cunoscință cu jupänulu Fiasco.

Comisiunea trimisä ca s' viziteze ținuturile inundate din comitatulu *Timișorei* a constatatü că stau sub apă 15,000 de jugere.

Episcopulu croatü *Strossmayer* a fostü la 16 Iunie n. în *Belgradü*, ca s' mirucescä pe catolicii d'acolo. Episcopulu a fostü primitü de regele *Milanü*. Ambasadorulu austro-ungarü, contele *Khevenhüller*, a datü în onörea episcopului unü prändü. — Cum li se pare acesta „patrioților?“

Ni se spune, că în protopiatulu II alü *Brașovului* s'arü fi ținutü esamenle de verä într'o singurä și în șese comune, și încă în cele mai espuse pentru românismü, anume, în: Prejmerü, Lisnëu, Baștelecü, Chichișü, Ozunü și Doboli. — Amü dori s' scimü, prin ce minune dumneșească aceeași comisiune e în stare s' cutriere, din Brașovü plecändü, șese comune nu tocmai apropiate, și s' asiste și la șese examine? Ca zelü e cu neputință s' ni-o esplicämü acesta, dör ca cărpăcelä da.

Ca unü specimenü caracteristicü este de notatü despre universitatea din Budapesta, că după almanachulu mai recentü, în sem. I. alü an. scol. c. între totalitatea de 3445 ascultätör de universitate (stud. ord., estraord., formacisii și möșe), de *confesiunea mosaică* au fostü 1064, er în sem. II. între 3255 de inși au fostü 1019, ceea ce face 30 ⁸/₁₀, respect. 31 ⁸/₁₀ %; va s' dicä mai ¹/₈ a parte Jidanü!

Foia bugetară »Koložsv. Közl.« vorbindü despre testamentulu lui *Gregoriu Hangea*, dice, că acesta a testatü tötä averea sa spre scopuri culturale românesci pentru comuna sa natalä Maierü și — pentru »Kultur-egyletulü românescü«, vrëndü s' dicä »Asociațiunea transilvanä.« — Măncate-ar »Kulturegyleturile« »Kol. Közl.« Credi că »Asociațiunea« alergä după cai verđi?

Societatea de lecturä »Inocențiu Micu Clain« a teologilor din *Blașiu* în ședința constituantä ținută în 27 Maiu n. și-a alesü noulu comitetü pentru anulü scolast. viitorü în persönele următoriloru domni: președinte: *Ioanü Deacü*, clericü de anulü III; redactorü la foia »Furnica«: *Aureliu Popü*, clericü de a. III; secretarü: *Aureliu Hulea*, clericü de a. III; cassarü: *Atanasiu Bologna*, cl. de a. II; controlorü: *Iovu Babușiu*, cl. de a. I; bibliotecarü: *Petru Gorea*, cl. de a. I; — rämänändü a se alege cu inceputulu anulü scolasticü viitorü notarulu ședințelorü dintre fitorii clericü de anulü primü.

Junimea romänä studiösä din Budapesta în decursulu anulü scol. 1885-86: la universitate la töte cele patru facultäți între 2869 (resp. 2716) studenți ordinari au fostü inșcriși vre-o 60 studenți romäni; între 307 (resp. 300) stud. estraord. au fostü 7 romäni, între 108 farmacisti de cursulu I, în semestrulu I, a fostü 1 romänü. La politehnicä intrë preste 600 studenți au fostü 2 romäni: unulu ordinarü, er altulu estraordinarü. La șola de picturä au fostü 2 tineri romäni. Societatea »Petru-Maiorü« a avutü vre-o 40 membri. Pre la finea anulü scol. s'au promovatü la gradulu de doctocü vre-o 5 romäni, și anume: 3 în dreptü, 1 în sciințe de statü, 1 în medicinä; peste anü au mai fostü promo-vați încă alți câți-va, atätü în drepturi, cătu și în medicinä. — Censura advocațialä au depus'o totü acum mai în urmă 2 inși. Premiași au fostü asemenea 2 inși.

Intrë *Panciova* și *Becicherechullu mare* a fostü jefuitä posta chiar de surugiuulu ei. Procederea energică a inspectorului postalü a scosü la ivelä cele 2000 fl. furate. Posta rëmäne peste nöpte în *Uzdine* și surugiuulu profitä de acestä împrejurare ca s' comitä furtulu, aruncändü vina pe făptuitorü necunoscuți.

Ni se scrie din *Blașiu*, că în 16 Iunie n. a cădüt unü povoiu, care a pricinuitü atätü acolo, cătu și în comunele vecine förte mari stricăciuni.

Emigrarea Germanilor din Bucovina începe, scrie »*Rivista Policä*«. Coloniștii germani din comuna *Iliescel* au trimisü pe unulu din ei la America, ca s' se incredinteze despre starea de acolo și s' le raporteze. Delegatulü s'a întorsü. Raportulu seu a fostü mulțamitorü. Vr'o douăzeci de familii germane își vendü acuma pä-mënturile și-sü gata de ducä la America.

Aradü, 10 Iunie 1886.

Domnule Redactorü! In 8 Iunie a. c. s'a întrunitü consistoriuulu eparchiei greco-orientale a Aradului în ședință plenarä. Inre obiectele mai însemnate, de cari s'a ocupatü consistoriuulu cu acestä ocașiune, a fostü și deplinirea protopresviteratului *Lipovei*, și, fiindcă despre acestä cestiune s'a scrisü multü prin diare, credü că va fi de interesü pentru onoratulu publicü, decä în cele urmätöre voiu descrie pe scurtü fasele prin cari a trecutü acestä cestiune.

Dupä dispozițiunile statutului organicü alü bisericei greco-orientale alegerile de protopresviterü suntü legate de multe formalități. Mai întâiu adecä alege sinodulu protopresviteratului respectivü și apoi consistoriuulu ii rezervä legea dreptulu de a denumi de protopresviterü pe unulu dintre cei trei candidați, cari au întrunitü mai multe voturi în sinodulu protopresviteralü. Alegerea se face în sensulu legii prin votü secretü, și totü prin votü secretü se procede și la denumirea, ce se face prin consistoriu.

Premiëndü acestea amintescü, că alegerea de protopresviterü alü *Lipovei* s'a ținutü în sinodulu protopresviteralü, întrunitü la 19 Aprilie a. c. Protopresviteratulü a arätatü unü interesü förte mare față cu acestä alegere. Dovadä despre acestü interesü este, că din 72 de membri ai sinodului, 70 au fostü presentü la alegere. Candidații, cari au întrunitü mai multe voturi în sinodulu protopresviteralü au fostü: *Voicu Hamsea*, parochü în *Fiscutü 42*, *Vasilii Mangra*, profesorü la seminarulu din *Aradü*, 20 și *Petru Biberea*, parochü în *Giula 4* voturi.

Consistoriuulu eparchiealü, din 8 Iunie, după ce a esaminatü actulu de alegere, și a constatatü, că alegerea a decursü în cea mai bunä ordine și cu observarea tuturor formalitățilorü, prescrișe de lege, a procesü la denumire, care, precum am quisü mai susü, se întâmplä prin votü secretü. Resultatulü scrutinului a fostü, că din 24 de votanți, 22 au votatü pentru candidatulü *Voicu*

FOILETONU.

Călătoria lui Stanley prin Africa centrală.

(Urmare.)

Jurü împrejurulu miciei insule vëjeiau valurile rfulu. Acela, care ar fi căutatü s' pëtrundä prin țensele, la țermure, până la care era o distanță de 50 metri, și-ar fi aflatü cea mai sigurä mörte.

Stanley puse în grabä s' se lege de capulu unei sfori mai grosiöre o piaträ, care fü aruncatä spre insulä. Numai la a douădecea aruncäturä putü Uledi și cu ceilalți doi s' punä mäna pe sförä. De acestä legarä ei o funiä, ceva mai fëpänä, pe care cei de pe țermure o traserä la densü. De funia acestä fü legatü unü cablu*) sdravënëu de vlăștări de palmi, care la rëndulu seu fü trasü de cei de pe insulä și legatü bine de o stäncă.

Incepëndü s' inopteze, încercările de scäpare trebuirä deocamdatä s' se amäne. Stanley nu închise unü ochiu în decursulu nopții, îngrijatü fiindü de sörtea tovarășilorü s'fi de pe insulä.

Cum se crepä de diuä, lucrările începurä din nou.

*) Cablu se numesc o funiä grösä de corabiä, care se folosescö inaf cu semä pentru legarea (oprirea) vaselorü în porturi. Unü folü de cabluri se folosescü și la telegrafele submarine.

Din vlăștări de palmi și din plante acățätöre se împletü o a doua funiä puternică, care cu unü capü fü de asemenea trasä la insulä, așa încätü acuma era ca unü felü de punte atërnätöre, de care Uledi și cu soții s'fi se puteau ține la trecerea spre uscatü. Afară de aceea se mai făcurä alte trei funii mai subțiri, pe care cei trei bărbați aveau s'fi se lege de mijlocü, ca astfelü la casü de lipsä s' potä fi trași la țermure de cei de pe uscatü.

Uledi fü celü dintäiu, care se aruncä în valurile spumegände, și apucänd puternica funiä cu amëndouë mänuile, își puse töte silințele, ca s' potä ajunge la țermure. Valurile năvăliau furiöse asupra lui, și în fiecare momentü îi treceau peste capü. De repeșite ori elü era ținutü atäta vreme în apă, încätü cei de pe țermure trebuiau s' tragä mereu funia, ca s' i ajute a se ridica din nou la suprafață.

Mai fără rësufare ajunse elü în sfërșitü la țermure, unde tovarășii s'fi ilu apucarä cu putere și'ilu scöserä afarä. Totü astfelü fü mäntuitü și *Zaidi*. *Marzuk*, celü mai tënëru dintre cei trei nenorociți, apröpe numai unü copiländru, tocmäi pe când se afla la mijloculu vërtëjulu, scäpä funia din mäna și de bunä semä s'ar fi präpăditü, decä nu ar fi fostü trasü la uscatü de funia, ce și-o legase peste mijlocü. Tus-trei erau așa-darä mäntuiți. Uledi și *Marzuk*, care și pusescä în pri-

mejdia viața pentru soșulu lorü, furä felicitați și laudäți de toți.

Era cu neputință a trece cu luntrile peste cataracte și repeșirile din josulu insulei *Ntunduru*, de aceea vasele trebuirä eräși transportate pe uscatü o bunä bucatä de locü. Din cauza atacurilorü sëlbaticeilorü nici de astädätä lucrulu acesta nu fü așa de ușorü. Cu töte acestea deosebitele greutăți furä învinșe, și în 19 Ianuarü flotila și putü urma drumulu seu mai departe pe apă.

Marele rü încă totü își ținea direcțiunea sa spre miadä-nöpte. Unulu după altulu mai urmarä încă trei cataracte a cărorü trecere fü de asemenea împrecunatä cu greutăți și cu pericole.

Satele, pe lângă care treceau călătörii noștri, de multe ori aveau o înfățișare în adevëru înspäimëntätöre.

„Scäfülii de ömeni“, povestesc Stanley despre unulu din aceste sate, „împodobiau ulițele, și o mare mulțime de șolduri, cöste și öse de-ale spinării erau aruncate mai la o parte și erau pline de totü felulu de necurățenii. Aceste öse erau dovedile cele mai lămürite despre pofta de carne de omü a locuitorilorü din aceste ținuturi.“

In nöptea de 19 Ianuarü poposi espedițiunea într'unü locü de pe țermure, pe care Stanley ilü ținu de

Hamsea, 2 pentru candidatul Vasiliu Mangra. Astfel candidatul Voicu Hamsea a fost proclamat de protopresbiterul al Lipovei și actul s'a așternut, în sensul legii, ilustrității sale, domnului episcop, Ioan Meșianu pentru afacere canonică.

După ce actul alegerii de protopresbiter este acum terminat, și după ce, precum am spus mai sus, multe s'au scris în această chestiune, cred, că este la loc, D le Redactor, a observa aici, ca încrederea clerului și a poporului s'a manifestat în această alegere într-o formă, care este, cred, un bun augur pentru alesul protopresbiter. Alesul speră, că în pozițiunea însemnată ce o va ocupa în biserică, chemat de biserică va săi aprea acest frumos vot de încredere întru promovarea marilor interese ale bisericii și ale națiunii.

Acosta este ceea ce doare delă dănzul tractul, și cu acosta condițiune îl felicităm și eu pe această cale pe noul protopresbiter al Lipovei, dându-i, că încrederea depusă într'insul de clerul și poporul din tract, precum și de reprezentanța diecesei, se-o justifice prin fapte demne de pozițiunea sa, prin fapte, prin cari să promoveze binele bisericii și al neamului nostru românesc.

Unu Român.

Din Bucovina.

Cernăuți, 14 Iunie 1886.

Domnule Redactor! A trecut mult timp, de când n'v'am trimis nici o corespondență din Bucovina; cauza o voi spune cu altă ocaziune. Am ajuns în fine să fim bațjocuriți și de Ruși, și de Ruteni, mai corect, de Ruteni.

Acestu soiu de omeni, veniți în țară ca servitori, astăzi ne dispută existența. Și cum nu ne vor disputa-o, când n'ice pigmei, ce pretind a fi Români, se aliază cu dănzii spre a stărpi nemul român.

Dreptu probă să vă spun unu casu de totu recentu. Tota lumea crede, că n Seminarul archidieceșan din Cernăuți s'ar cultiva limba română și că toți Românii de acolo ar lucra pentru binele nației din care au eșit. În realitate însă nu-i așa. Sunt, ce-i drept, unii, înaintea cărora trebuie să te închini cu respectu; dar ce folosu, când lucrurile lor sunt zădărnice de n'ice fărnici ipocriți, cari din față țin cu Românii, pe din dosu sunt Ruteni. Acesti omeni periculoși mai bine ar face, când s'ar declara în publicu, ca astfelu disprețulu și sigilulu lașității să li se pună dreptu suveniru pe fruntea lor ticăloasă. — Dar deși nu-o facu, rușinea lumii nu-i ertă.

Acești omeni, și dănzii, au avutu deosebita obraznicia de-a ține parte unu S. Dașchevič, care în ziua de Constantin și Elena veni cu-o foia rutenă în Capela seminarială spre a o ceti conaționalilor pestriți. Era unu articulu vehementu în contra noastră. Rutenii ascultau cu plăcere cuvintele de calumnia din acelu articulu și se bucurau. Bucuria lor însă nu dură lungu, căci Rectorulu seminarialu îi prinde cetind în biserică și someră pe Dașchevič, și-i dăe lăia. Acesta argotant, după cum li-i soiu, se opune până ce doi pestriți îi aduc n'ice foi germane și-i bagă în buzunazu. Atunci Dașchevič dă Rectorulu foia germană, pe când cea adeverată se ardea de cătră unu teologu rutenu.

Românilor de cari am vorbitu mai susu nu le a plăcutu această procedură a Rectorulu și, ne mai chibzindu multu, se aliază cu Rutenii în contra Rectorulu și acelor puțini Români, cari țineau cu dănzulu.

Ecă fapta romană, demnă de aceia, cari o facu și a-le cărora nume ar trebui să fi săpate spre rușine în table de pără pentru viitorii alumnii seminariali.

Astăzi, când elementulu rutenu pe di ce merge ne sapă, ne ia terenulu de sub picioare, noi în orbia noastră cea ticăloasă încă nu ne putem consolida. Avem dreptu și nu scim usa de ele.

Român pe Român se mănăncă și n'ar dori să vadă, ca aprăpele său să-i deschidă ochii. De se află câte unulu în țară, atunci elu este luat în risu, discreditat în fața celorlalți de pigmeii turmei, cari nu aparțin Românilor, cu toate că se numesc Români și imi vine a crede, că n'au nici D-șeu.

De aceea am mersu cătră progresu ca raculu și, de voru voi aceștia, vom merge încă mai altfel.

În biserică catedrală, grația acestora, nu se mai audu cântece române. Rutenii în anomalia lor credu, că chiar D-șeu s'a făcutu rutenu, Românii cântăreți dau din umere și tacu. S'a aflatu nu de multu, că unu teologu, luându dirigiarea corului seminarialu, li-a orătat, cătu greșescu, decât credu una ca acosta. Tota lumea credea, că de acuma numai românește se va cânta, dar s'a înșelat. A fostu unu vis efemeru.

Și ore care-i cauza? — Erăși Românii cei „falnici”. Îndată s'au desbinatu, pentru că așa-i Românulu.

Unii au obraznicia de a se fali, că ei cu toate că trăescu bine cu Rutenii, ei în inima lor nutrescu cea mai inverșunată ură contra lor. Credă cine vrea, eu unulu m'am convinsu, că unii ca aceștia totdeună au vëndutu cauza nației lor. Aru fi cu cale să înșiri mai multe exemple, dar am îndurare de spatele hârtiei, și se va indigna a purta numele acelor apostafi miserabili. — Fiă-le însă dăsu, că se cunosc, er decum voru voi mai pe largu, atunci la vedere, căci încă multe am de dăsu până ce-mi veiu stinge pojarulu.

Alu d-vostre plecatu

X.

Inscințare.

Fiindu 30% ale acțiilor societății de creditu și economii, „Mureșiana” deja solvite, direcțiunea în ședința sa dela 29 Maiu c. a hotărîtu, nu numai darea cererii pentru înprotocolarea firmei, — care s'a și efectuitu, — apoi îndată după primirea rezoluțiunei estradare certifițatorulu provisoriu de acțiun, precum și tipărirea și împărțirea statutelor între acționari; ci și solvirea ratei a 4-a cu 10 fl. de fiecare acțiune până la 1 Septemvre a. cur. st. n.

Precând aducem aceste hotăriri la cunoștința domnilor acționari totodată îi rugăm, să binevoiescă până la 1 Septemvre a. c. st. n. a trimite necondiționat rata a patra cu 10 fl. de fiecare acțiune la adresa directorulu subscrisu, în Reghinulu sășescu.

Reghinulu sășescu în 4 Iunie 1886.

Direcțiunea societății de creditu și economii pe acții „Mureșiana.”

Basilu Rațiu,
președinte.

Patricu Barbu,
directoru execut.

SCIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. alu „Gaz. Trans.”)

SIBIU, 20 Iunie. — Congresulu bisericescu alu metropoliei greco-orientale române s'a deschis Duminecă, după serviciulu sərbătoreșcu divin, de metropolitulu Romanu printr'unu discursu plin de valoare. Congresulu a alesu biurul provisoru și a întocmitu comisiunea verificătoare. Măne dimineța va fi ședința.

EMS, 16 Iunie. Impăratulu Vilhelm a sositu aci în bună stare.

PARISU, 16 Iunie. — Conte de Parisu desmintu scirea diarelor, că s'ar fi făcutu la dănzulu pași pentru sanarea finanțelor curții bavareze.

MÜNCHEN, 16 Iunie. — Comisiunea parlamentulu a primitu unanimu luarea și continuarea regentei de cătră prințulu Luitpold.

DIVERSE.

O amăgire. — Tănera femeia: „Înainte de nunta noastră imi promiseseși, că 'mi vei implini orice voință; până astăzi am însă numai decepțiun amare!” — Bărbatul: „Pote să fiă adeveru ce dici, însă de atunci m'a lovit o nenorocire: am devenit miop de totu.

Totu mai bine pe sócra. — În Manchester trebuia

să fiă acum câteva zile cununia pictorulu Brown cu mis Edith Bonard, fiica frumoșei văduve Bonard. Mărșea de 17 ani, îmbrăcată cu o rochiă de muselină albă, era pitică, slabă și nevoiașă, pe când mamă-sa, în toaleta sa de catifea albăstră, care era împodobită cu trandafiri și cu diamante, avea o înfățișare fermecătoare. Tota lumea privea cu admirațiune la frumoșă femeia, și mirele se uita totu numai la sócra. Când tănera părechia se urcă pe treptele altarulu, să întorse pictorulu cătră sócra-sa dăcend: „Mamă, așu fi fericitu, decât ai voi să iai loculu fiicei d-tale”. Uimită întrebă femeia Bonard pe fiică-sa: „Nu-l iubesci?” — „Nu!” fu răspunsulu. Resolută strigă atunci mama: „Apoi decât i așa, eu te înlocuiesc!” Popa îi cunună și 5 minute mai târziu d-na Bonard era soția acelu bărbat, a cărui sócra aru fi trebuit să devină. Pictorul esclama de mai multe ori: „O soție așa de frumoșă și o fiică așa de modestă, asta e prea mare noroc!”

Pentru economi. — Pentru a feri verea caili și vitele de mușce și de tăuni, care sunt atât de supărătoșe, se recomandă de obicei decoctiun de foi de nuc, de piperu de apă (polygonum hidropiper), pelin și aloe, cu care se frecă animalele și hamurile. Fiindcă nu sunt aceste remedie totdeună la îndemână, corespondentulu foii „Fdgr.” atrage atențiunea asupra unei alte plante cunoscute, care se poate întrebuința cu același succes și care crește verea sərbaticu pretutindenea pe hatur și pe lângă drumuri. Acesta plantă e prisnulu (Achillea millefolium) cu care se frecă cail chinuți de mușce. Care vrea să întrebuințeze aloe, să disolve 20 grame aloe în 2 litri de apă ferbinte și să frece animalele și hamurile. Dacă remediile citate nu folosesc, să se încerce frecături cu uleiu de carbolu, de cade, și o mestecătură de uleiu, care conține 10 părți petrolu, 10 părți untu de pesce, 10 părți uleiu de dafinu și o parte uleiu de garofe. Celu mai eficace remediu să dice că ar fi uleiu de cade, care se câștigă prin destilațiune de lemn de bradulu ciumii (juaiper) și să se cumpere estin în fiecare farmacia și drogheria. E de ajuns, decât li să frece cu câteva picături botulu, urechile, burta și alte părți simțitoare ale calului. În America întrebuințeză agronomii în acestu scopu o amestecătură de uleiu, compusă din 2 părți untu de pesce (său și altu uleiu) și 1 parte petrolu. Ca complectare se amintese și apa de carbolu, care așor se câștigă, turnându-se 10 grame acidu carbonicu în jumătate litru apă.

Monstru. — În ziua de 26 Maiu trecut femeia Ioana lui Ion Alexandru Manole din comuna Călugăra-Mare, plasa Bistrița-de-susu, județulu Bacău, a născutu o fată, care n'are decâtu o formă de nasu, fiindu așa de lățitu, că este intinsu de obrazu, gura este foarte mare și are doi nege mari la închieturile ei. Copila de mai susu s'a botezat sub numele de Anica și se află pe deplin sănătoșă.

O declarați de amoru circumspectă. — Cavalerulu: „Domnișora Elisa, cântă la pianu ca specialistă?” — Domnișora: „Nu!” — Cavalerulu încântat: „Eliso, te iubesc!” Tablo!

La tribunalu. — Unu apărătoru citeză într'o afacere incurcată o autoritate, care este încă în viață. Președintele tridunalulu întrerupendu-lu dice: „Domnule Apărătoru, trebuie să-ți nbverv, că cineva se poate provoca numai la autorități deja repausate; celelalte autorități pot să-și schimbe încă opiniunea lor!”

Editoru: Iacobu Mureșianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Mureșianu

un locu de țergu. Ca să nu aibă de lucru cu indigenii, călătorulu nostru hotărî, ca a doua di desu de dimineță să pornescă mai departe. Înainte de a se lumina de ziua, iată că unulu dintre Vangvana veni la dănzulu în fuga mare și abia răsufându, și-i spuse, că sərbaticu au încunjuratu din toate părțile tabăra cu o rețea înaltă de funi. De bună seamă, dicea elu, dușmanii pândesc după această rețea, ca pe ori și cine, care s'ar apropiia de ea, să-lu omore cu lăncile lor.

Stanley trimise trei-deci din omenii săi o bucată de locu în susulu râulu și le porunci să se pună la pândă la spatele sərbaticilor. Când credu, că aceștia au ajuns la locul hotărîtu, puse elu pe patru din soții săi, provăduți cu scuturi, să taie rețeaua. Alți patru-deci înarmați cu pușci și cu lănci se așezară în apropierea acestora, ca la casu de lipsă să-i respingă pe sərbaticii înapoi.

Îndată-ce omenii cei patru ai călătorulu nostru se apropiară de rețea și începură să o taie, dintr'odată mai multe darde fură îndreptate asupra lor de cătră sərbaticii ascunși în tufșu. Câte-va pușcături însă fură de ajuns, ca aceștia să fiă alungați de prin ascunștorile lor. Voindu cei din tabără să-i urmărescă, dintr'odată începură a scote n'ice strigăte dureroșe, și picioarele lor se umplură de sânge. Sərbaticii împănăseră calea cu țepușe ascuțite, care intraseră adănu în picioarele bieților călători.

Intr'aceia înaintă și ceta așezată la spatele sərbaticilor, îi fugări cu grabire pe aceștia și prinse pe optu din ei. Dela prizonieru află Stanley, că numele canibalilor este Varegga, și că ei au atacatu tabăra, numai ca să-i prină pe omenii noștri și să-i mănănce. Mai departe împărțiră cei prinși, că la ei este obiceiulu, ca omenii bătrâni, atât bărbati, cât și femei, să fiă ucis și mâncați, totu astfelu ori și care străinu, ce ar cădea în mâinile lor.

Nu cu multă bucurie aflară călătorii noștri, că ceva mai în josulu râulu se află unu nou cataractu. Auindu acosta, călătorulu nostru nu slobodi îndată pe cei prinși, ci-i rețin la sine, ca să-i servescă ca conducători.

Cu mare repejune înaintară acum navigatorii noștri până la alu șeslea cataractu, unde prizonierii fură slobodiți. Stanley tăbări în apropierea unui satu locuitu de o seminția sərbatică și rășboinică.

Acă înainte de a se putea face întăriturile obiceiuite, năvliră sərbaticii, sunându cu putere din dobele și cornurile lor de rășboiu. Se încep din nou o luptă aprigă; — nici o di nu putea să mai trecă acum fără vre-o hărțuală. Ca de obicei însă, și de astădată călătorii noștri isbutiră a-i învinge pe dușmanii și a-i alunga din satulu lor. După aceea fu trecut și alu șeslea cataractu totu în felulu, cum fuseseră trecute cele de mai înainte.

În 20 Ianuaru espedițiunea se apropiă de ecuatoru. În 23 ecuatorulu fu trecut și călătoria se continuă acuma în nordulu acestei linii. Rîulu începă a se îndrepta din ce în ce totu mai spre nordu-vestu.

În 24 Ianuaru călătoria fu împedecată de unu alu șeptelea cataractu, celu din urmă din cataractele lui Stanley. Urletulu și vėjeturile valurilor fură însoțite și de astă-dată de strigătele de rășboiu ale sərbaticilor, cari voiau să pună mâna cu ori și ce preț pe muniții noștri călători. Și aici, ca și mai înainte finutul era bine împorat.

Stanley debarcă aprăpe de cataractu într'o pădure desă de pe fermurele dreptu alu râulu. Sərbaticii năvliră asupra noiloru veniți, și se luptară cu atăta îndrăsnclă, încatu numai sora târziu fură în stare puscile călătorilor noștri să-i alunge.

Noulu cataractu era unulu din cele mai sərbatic și mai mărețe, pe care le văduse Stanley vre-odată.

„Undele râulu”, povestese călătorulu nostru, „se repedă cu o iuțelă de necredutu cale de mai multe sute de metri și apoi dintr'o înălțime de mai bine de trei metri se aruncă cu unu sgomotu asurătoru într'o veltore spumegândă, de unde apoi erăși saru în susu la o înălțime de vre-o doi metri, așa încatu rîulu întregu se pare, că ferbe în clocote.”

(Va urma.)

Cursul la bursa de Viena

din 19 Iunie st. n. 1886.

Table with financial data for the Vienna stock exchange, including items like 'Rentă de aur', 'Imprumutul căilor ferate', and 'Amortisarea datoriei'.

Bursa de București.

Cota oficială dela 6 Iunie st. v. 1886.

Table with financial data for the Bucharest stock exchange, including items like 'Renta română', 'Impr. oraș. Buc.', and 'Banca națională'.

Cursul pieței Brașov

din 21 Iunie st. n. 1886

Table with market data for Brașov, including 'Bancnote românești', 'Argint românesc', and 'Lire turcesci'.

Nr. 6460/1886.

Concursu.

Spre ocuparea postului de sub-fișcalu orășenescu sistemisatu în sensulu §. 224 din statutulu comunalu din partea reprezentanței comunale cu concludu dela 9 l. c. pe unu anu, încependu dela 1 Iulie a. c. cu apunamentulu anualu de 1000 fl. se escrie prin acestu concursu.

Doritorii pentru ocuparea acestui postu, au pe lângă documentarea moralității loru a arêta că ei suntu advocați esaminați și practici, și că suntu membrii ai came-rei advocaților din Brașovu, precum că cunoscă limba maghiară, germană și română.

Petițiunile astfelu instruite se voru așterne până la 29 Iunie a. a. orele 11 a. m. subs. magistratulu.

Brașovu, 15 Iunie 1886.

Magistratul crășenescu.

Abonamente la Gazeta Transilvaniei

se potu face cu începerea dela 1 și 15 ale fiecărei luni, mai ușorū prin mandate postale.

Adresele ne rugămū a ni se trimitu esactu arătându-se și posta ultimă.

PREȚULŪ ABONAMENTULUI ESTE:

Pentru Austro-Ungaria:

Table showing subscription prices for Austro-Ungaria: pe trei luni (3 fl.), șese luni (6 fl.), unu anu (12 fl.).

Pentru România și străinătate.

Table showing subscription prices for Romania and abroad: pe trei luni (10 franci), șese luni (20), unu anu (40).

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.”

Mersul trenurilor

pe linia Predealu-Budapesta și pe linia Teiușu-Aradu-Budapesta a calei ferate orientale de statū reg. ung.

Large table with train schedules for routes: Predealu-Budapesta, Budapesta-Predealu, Teiușu-Aradu-Budapesta, and Budapesta-Aradu-Teiușu. Includes columns for train types and times.

Nota: Orele de nopte sunt cele dintre liniile grose.